

ROC CHABÀS

1957 – 2025

68 anys de la riuà

de València

1957-2025. 68 Anys de la riuà de València

Enguany es complixen 68 anys de l'última gran inundació de València, que va supondre la major transformació de l'història moderna de la ciutat. Este fil és una compilació d'eixe event i les seues conseqüències.

Les senyes i narració de fets estan presos principalment del llibre "Hasta aquí llegó la riada" de Francisco Pérez Puche. Algunes de les fotos han segut extretes de tot el material penjat pels distints foristes en el Fòrum de la Comunitat Valenciana en el fil "Recordando Valencia" i cal agrair-los que nos ensenyen les magnífiques fotos històriques.

14 d'octubre de 1957.

La primera inundació. El dissabte 12 d'octubre de 1957, la ciutat es va vore afectada per intenses pluges. Al sendemà, en la matinada del dumenge 13, el temps no va ser del tot plaenter, encara que la pluja va ser llaugera. No obstant, eixe dia el diari "Las Provincias" va informar que "el cauce del Turia había aumentado, aunque no de manera alarmante". Algunes localitats de l'interior de la província havien acumulat fins a trenta hores de pluja, en Lliria, Sogorp, Chelva, Requena i Bunyol registrant 500 litres en els últims dos dies.

Els rius Palància i Mijares en Castelló, aixina com el barranc de Carraixet en València, junt en els rius Magre i Turia, mostraven un increment notable en el seu cabal. A les 21:30 del dumenge 13, Assunts Civils va rebre la primera alerta sobre la riuada del riu des de Pedralba i Vilamarchant. A les onze de la nit, es va prendre la decisió d'avisar a la Guàrdia Nacional de València, aixina com a policies i vigilants nocturns, per a que permaneixqueren en estat d'alerta. Curiosament, en eixe moment no estava plovent en València.

Poc despuix de la mijanit del dilluns 14 d'octubre, els troncs flotants varen començar a obstruir els ulls dels ponts de la ciutat. Les sirenes varen començar a sonar i els guàrdies i vigilants varen començar a alertar a la població. Llavors el Turia va trencar el límit i l'aigua va escomençar a desbordar els parapets del riu i la primera ona va inundar els carrers. En eixe moment, va començar a ploure fortament. La gent va escomençar a alluntar-se del riu, que creixia amenaçadament. Les aigües chocaven en els ponts i feyen botar ones de més d'un metro. Entre les dotze i l'una de la matinada el cabal va créixer més de dos metres i va augmentar la seua fúria.

A l'una i mija, el Turia arrastrava més d'1.000 metres cúbics per segon i l'aigua superava en dos metres i mig el seu nivell habitual. En l'assut de Manises es va informar que el nivell de l'aigua estava set metres per damunt de lo normal; en Mislata havia triplicat el seu ample natural.

L'aigua potable va perdre pressió i va començar a fluir bruta. No hi havia electricitat en la majoria dels veïnats. Els teléfans varen colapsar.

Decenes i decenes de tapes d'aigüeres varen ser disparades i varen escomençar a abocar aigua bruta als carrers. Gran part de València va quedar baix l'aigua i les inundacions es varen estendre des del centre fins a la mar. Curiosament, la Plaça de la Verge no es va inundar, alguna cosa que després es va considerar un miracle. Pero tampoc el Carrer del Micalet, la Plaça de la Reina o el Palau Arquebisbat. La València romana va permanéixer intacta: el primer tossal de la ciutat va demostrar que els seus fundadors sense dubte sabien a on parar-se.

Els nivells d'aigua en l'assut de Manises i en el riu Turia varen aconseguir el seu punt màxim a les quatre del matí. Després, el riu va començar a descendir llentament durant les següents dos hores, assolint un nivell més baix a les sis del matí.

En eixe moment, el Turia era capaç de transportar fins a 2.700 metres cúbics per segon. L'altura màxima de l'aigua, que havia aplegat a huit metres sobre el nivell normal, es va reduir a sol quatre metres a les sis del matí del dilluns 14 d'octubre.

En un principi, València estava completament aïllada del restant del món, en una única línia telefònica cap a Castelló que servia com a mig de comunicació. Els primers informes enviats a través d'esta línia varen causar un gran impacte en tota la ciutat al sendemà.

Casi tots els barris es varen quedar sense electricitat i es va interrompre el subministrament d'aigua potable. Les carreteres cap a Madrid, Barcelona i Albacete eren molt difícils de transitar, i en eixe moment no hi havia serveis ferroviaris. Els pocs quioscos que varen poder obrir no oferien periòdics.

Les escasses línies telefòniques i telegràfiques disponibles varen ser utilitzades per les autoritats. S'havien perdut parts d'alguns ponts i pilars de pedra del riu, i gran part de la ciutat va sofrir danys significatius. No obstant, lo pitjor encara estava per vindre.

La segona inundació

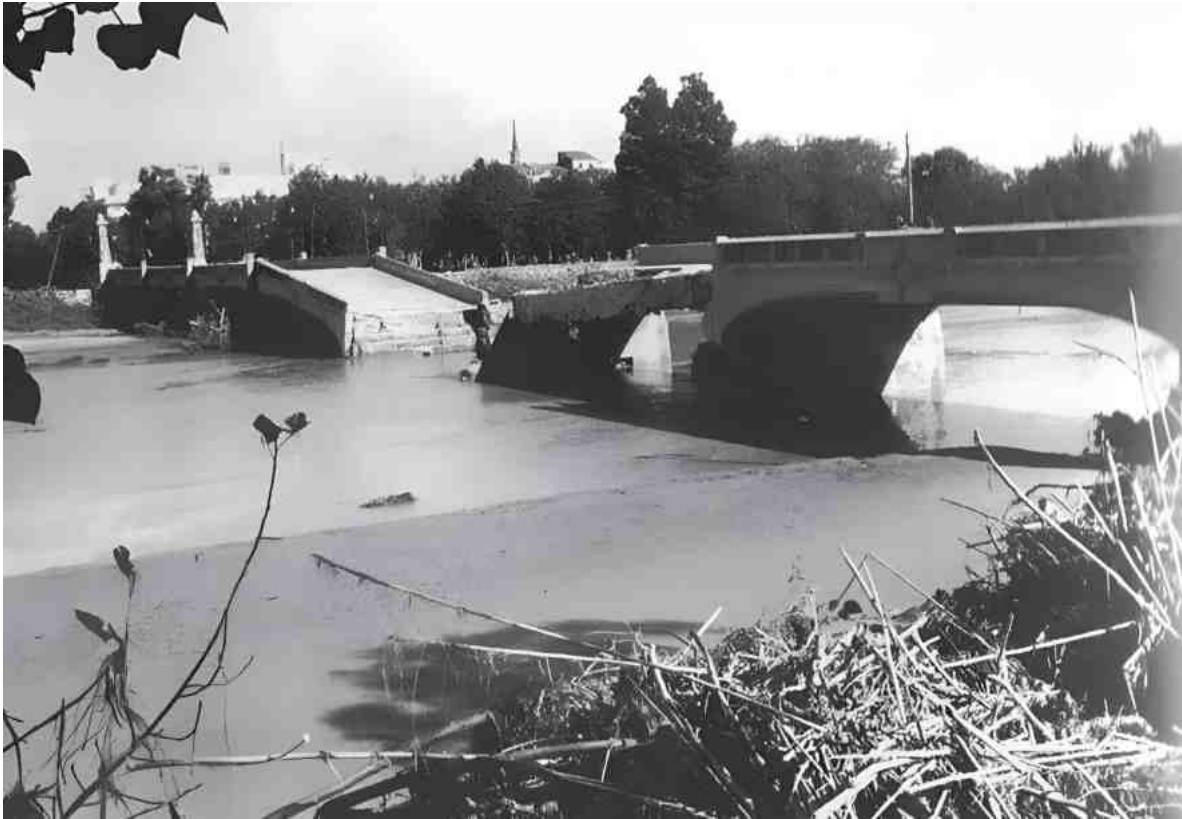
Al voltant de l'una de la vesprada, prop de l'Ajuntament, no quedava dubte: una nova riuà, encara més intensa que la primera, s'estava acostant. Esta situació va ser corroborada per tots els punts de referència a lo llarc del riu, des de Pedralba fins a Vilamarchant, durant el migdia. El nivell del riu havia augmentat considerablement des de la nit anterior, en un cabal estimat de 3.500 metres cúbics per segon. Les aigües de l'inundació varen tardar dos hores en avançar 20 milles mar adins. A les 14:00 hores, es va desnugar la segona riuà, alcançant ràpidament una altura d'1,90 metres en el carrer Blanqueries.

A les 14:30 hores, gran part de l'àrea es trobava novament inundada. Poc despuix, va començar una inusual pluja, deixant més de 100 litres per metro quadrat en a penes mija hora. En eixe moment, la visibilitat es va reduir dràsticament, fent que la frontera oposta es tornara completament invisible. A les 15:30, el riu va alcançar el seu nivell màxim, inundant novament tota la zona. Mentres que algunes morts es varen atribuir a la Primera Avinguda, la Segona Avinguda va ser la que va provocar majors estralls, superant per cinc peus el nivell de la nit anterior. Els fonaments estaven cedint, i moltes cases i ponts varen ser destruïts. Els únics que varen resistir varen ser els cinc ponts clàssics. S'estima que el cabal combinat del Turia i el Carraixet supera els 6.000 metres cúbics per segon, i l'àrea afectada per l'inundació comprén 2.200 hectàrees.

A les set de la vesprada, l'inundació finalment es va retirar, deixant arrere de sí solament víctimes, enrunes i montanyes de fang.

Assistència rebuda

El 14 d'octubre de matí, va aplegar a la ciutat un camió de pa procedent d'Alcoy. Posteriorment, es varen sumar camions de Sueca, Torrent, Gandia, Burjassot, La Vila Joyosa, Alzira, Altea i molts uns atres, alcançant un total de 40,000 eixemplars.

Els primers bombers estrangers que varen conseguir ingressar a la ciutat varen ser els de Cartagena, seguits pels equips d'Alacant, Castelló, Saragossa, Madrit, Múrcia, Barcelona, Terol i Albacete.

La primera assistència oficial va ser proporcionada pel buc de guerra "Sarmiento de Gamboa", que es trobava en port des del divendres. Este barco va ser acompanyat per atres sis bucs de guerra: les travessies "Canàries", "Almirante Cervera" i "Miguel de Cervantes"; el dragamines "Vulcano"; i els destructors "Almirant Ferrándiz y Lepanto".

A sollicitut de l'embaixador d'Estats Units en Madrit, el portaavions nortamericà "Lake Champlain", que navega entre Barcelona i Palma de Mallorca, va arribar a València en el matí del 16 d'octubre, transportant 20 helicòpters per a distribuir ajuda.

En els dies, setmanes i mesos posteriors, varen aplegar aliments i medicines de diverses regions del país. L'exèrcit va assumir la responsabilitat de construir carreteres i ponts, ademés d'establir un centenar de quaters per a acollir a les famílies que no contaven en un lloc a on dormir. També varen rebre respal d'Holanda, França, Gran Bretanya, Itàlia i Portugal. Les donacions i els cridats a la solidaritat varen ser augmentant gradualment. La ciutat d'Alger va contribuir en un milló de francs, i també es va rebre diners d'EE. UU., Suècia i Uruguai. En total, es varen recaptar aproximadament 208 milions de pessetes: al voltant de 120 milions de tota Espanya, prop de 67 milions de la província de València i uns 20 milions d'atres països.

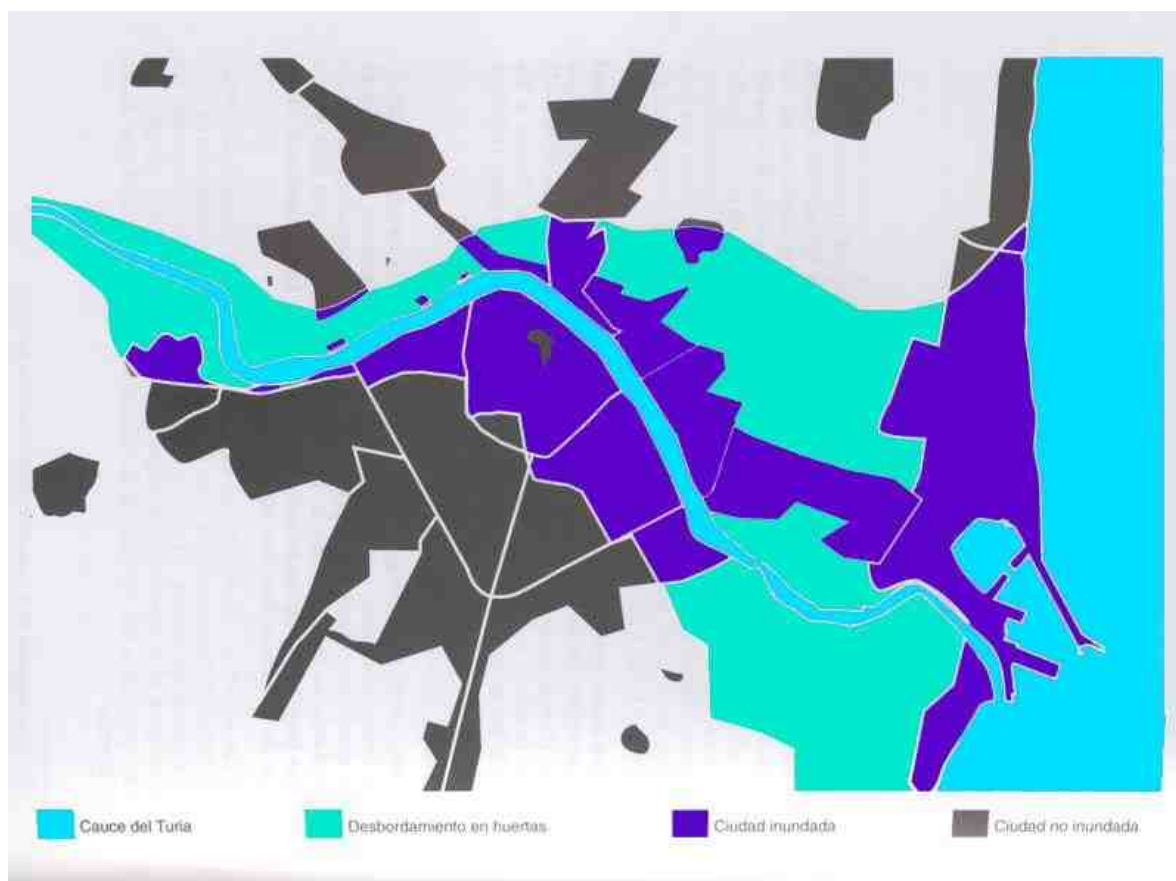

No obstant, per a accedir a l'ajuda oficial de l'estat es va tindre que esperar fins al 23 de desembre de 1957, quan es va firmar oficialment el "Decreto de Adopció de Valencia", que va destinar 300 milions de pessetes a la ciutat i a altres localitats afectades.

Evaluació de danys.

Resulta complicat realitzar una estimació precisa del dany total ocasionat per les inundacions.

Àrea impactada.

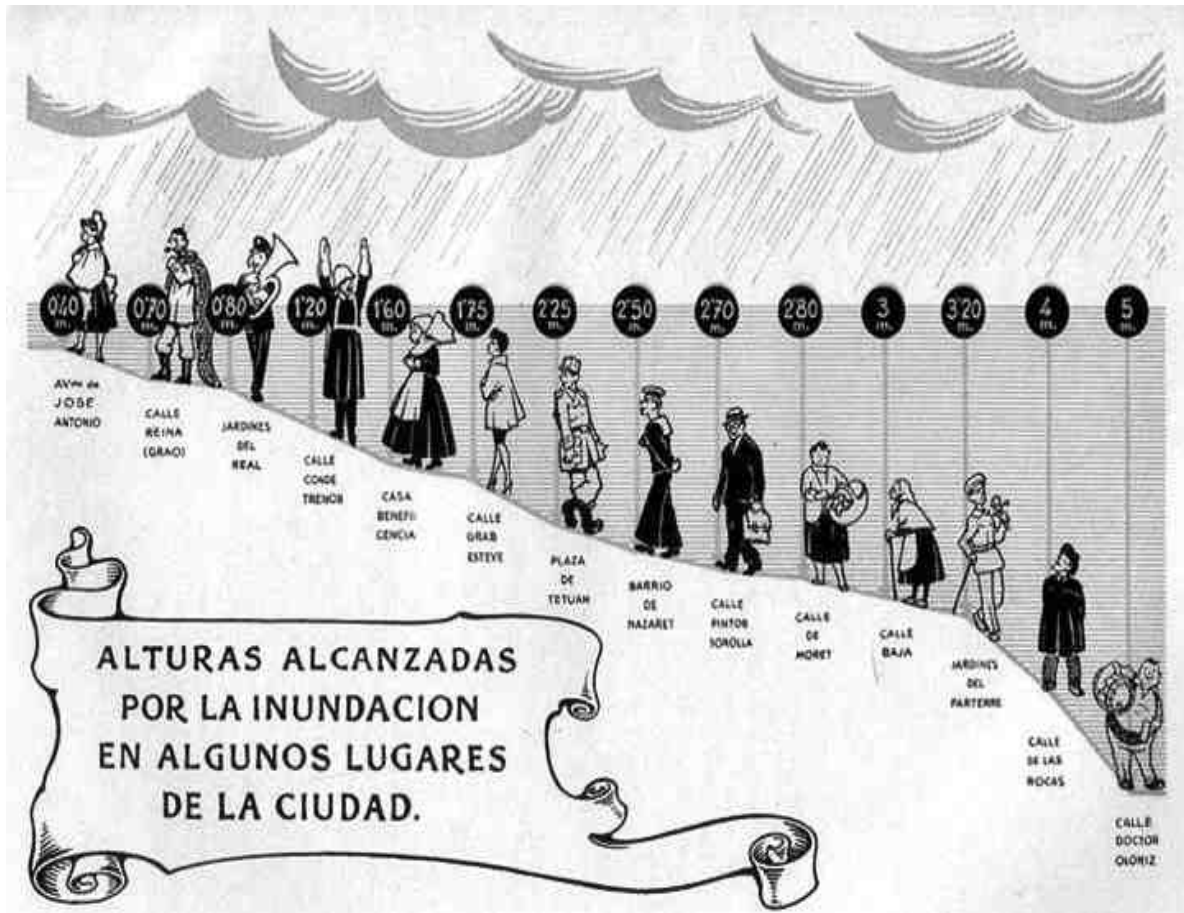

El conte oficial de fallits ascendix a 81, dels quals 52 es varen registrar en la ciutat de València i 29 en el restant de la província. No obstant, s'estima de forma no oficial que el número real podria haver superat les cent morts, en algunes fonts suggerint que podria arribar fins a 300.

Es calcula que al voltant de 800 vivendes varen ser destruïdes o varen tindre que ser demolides, mentre que altres 300 varen sofrir danys parcials. Les pèrdues econòmiques en sectors com l'indústria, el transport i l'agricultura són incertes, però s'estimen entre 3.200 i 4.400 milions de pessetes.

Es va estimar que la zona afectada per l'inundació comprenia 2.211 hectàrees, però la denominada "guerra del lodo" es va focalisar en aproximadament 11,2 quilòmetres quadrats de la ciutat, a on els militars varen trobar un promig de 25 centímetres de fang. En els trenta dies següents, més de 3.000 soldats i més de 200 vehicles varen aconseguir retirar 370.950 tonellades de sediment. En total, es varen eliminar de l'àrea 1.131 milions de tonellades de fang.

Un altra image del nivell de l'aigua alcançat

Pla Sur

Davant la situació provocada per l'inundació, era evident la necessitat d'implementar mesures que prevengueren la repetició de tals events en el futur. En 1946, l'enginyer de camins Eustaquio Berriochoa va dissenyar un pla per a abordar els més de 300 passos superiors de València.

La seua proposta consistia en desviar el riu Turia cap al sud i construir una via paral·lela a este nou caixer, lo que implicaria una reconfiguració de tota l'àrea metropolitana, además d'establir una doble via i una barrera d'aigua en la part sud.

Encara que en el seu moment es va considerar excessiva i va ser desestimada, és hora de reconsiderar-la. L'arquitecte Fernando Martínez García-Ordóñez i l'enginyer civil Claudio Gómez Perreta varen ser els responsables de redactar el projecte.

El primer borrador va ser presentat a la Secretaria de Vivenda en gener de 1958, i incloïa desviacions fluvials, l'assut de Vilamarchant, desviacions ferroviàries i la recuperació de terrenys, en un presupost estimat de 5.000 milions de pessetes.

No obstant, sembla que esta proposta va ser archivada.

Pla Sur

Pedro Fuentes Caballero

Acadèmic de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana corresponent per Dénia
President de l'Associació Cultural Roc Chabàs de Dénia
La llengua utilitzada en este escrit es la oficial de la valenciana (Normes d'El Puig).

Dénia 23 de juny del 2025